

Sommaren 2011 hade många fjällvandrare turen att få se fjällrävsvalpar leka på någon av lyorna i Jämtlandsfjällen.

Foto: taigaphoto.se

Rekordår för fjällräven

– främst i områden där stödinsatser gjorts

Inte sedan 1970-talet, då man började inventera fjällrävarna i Skandinavien, har det fötts så många valpkullar som i år. I sommar har man kunnat räkna runt 100 föryngringar. Framgången för den akut hotade fjällräven är störst i områden där den fått hjälpinsatser under många år med bl.a. utfodring och rödrävsjakt.

”STORRÄVAÅRET 1911-1912” – HUNDRA ÅR SENARE UPPREPAS HISTORIEN

I sin bok ”Två fredlösa – Ur fjällrävens och järvens liv” berättar Hilmer Zetterberg om ”storrävaåret 1911-1912”. Det var den vinter då den kände fjällrävsjägaren Nils Johansson från Tjulträsk, Sorsele, kunde fånga eller skjuta ett 60-tal fjällrävar. Tillsammans med andra jägare ska man den vintern, enbart i de så kallade Sorselefjällen (Vindelfjällen), ha dödat 300 fjällrävar motsvarande ett värde av 15 000 kronor. Inte så stor summa i dagens penningvärde, men då var det mycket pengar.

Nu, 100 år senare, upplever vi ännu ett ”storrävaår” – åtminstone i delar av vår fjällkedja. Situationen är likartad i Norge så vi kan med fog hävda att år 2011 kommer att gå till historien som ett av de bästa fjällrävsåren i Skandinavien på många, många år.

När det gäller antalet föryngringar av fjällräv har vi inte haft ett bättre år sedan man började inventera fjällräven i början av 1970-talet.

ETT DECENNIUM AV STÖDÅTGÄRDER HAR GETT RESULTAT

Det hela hänger naturligtvis samman med att vi redan 2010 fick ett bra lämmel- och sorkår som sedan höll i sig under vintern 2010-2011 för att bli ännu bättre nu i år, 2011. Men tillgången på gnagare är inte den enda orsaken till att vi nu, i delar av vår fjällkedja, kan glädja oss åt ett fjällrävsår av sällan skådat slag – åtminstone i modern tid.

Under mer än tio års tid har länsstyrelsens naturbevakare i Jämtlands och södra Västerbottens län, i samarbete med dåvarande fjällrävsprojektet SEFALO, bäddat för den situation som vi nu upplever. Stödutfodring och reducering av konkurrerande rödrävar har gjort det möjligt för fjällräven att återta åtminstone delar av sitt forna utbredningsområde. Även i Norge har man på flera håll genomfört åtgärder för att hjälpa fjällräven.

INTERREG-PROJEKTET ”FELLES FJELLREV” HAR TAGIT ÖVER STAFETTPINNEN

InterReg-projektet Felles Fjellrev är ett till hälften EU-finansierat bevarandeprojekt för fjällräv.

Projektet, som ägs av Direktoratet for naturforvaltning i Norge och Länsstyrelsen i Jämtlands län, arbetar nu vidare med fortsatta åtgärder för att hjälpa fjällräven i Jämt-

lands län och i norska Trøndelag. Arbetet bedrivs i nära samarbete med Norsk Institutt for Naturforskning, NINA och Stockholms universitet, Zoologiska institutionen.

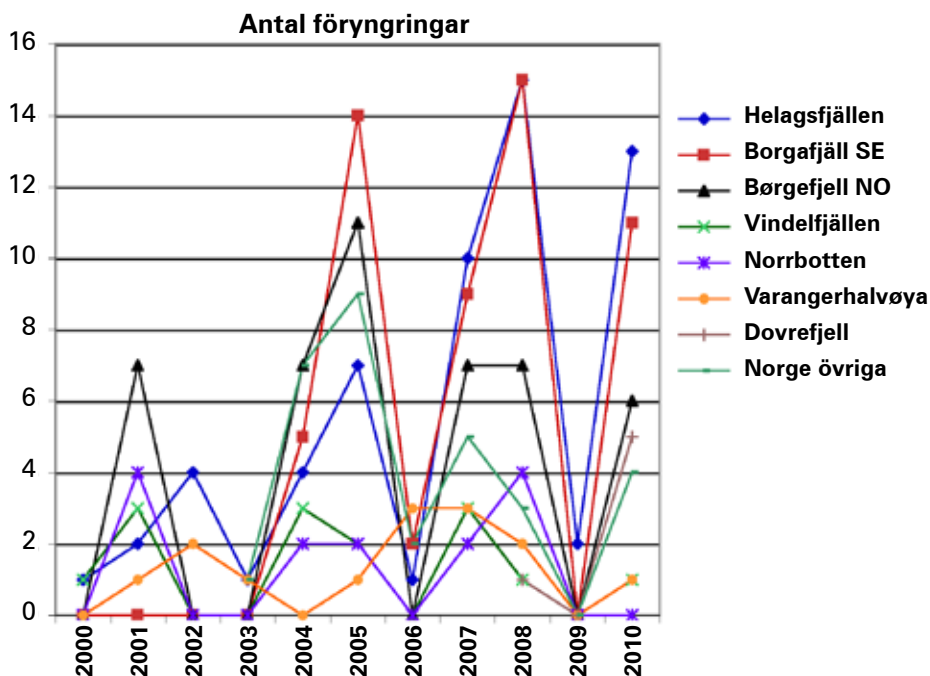
Ett övergripande mål är att genom olika stödåtgärder gynna fjällräven i så kallade ”Stepping stone”-områden, dvs fjällområden som ligger mellan fjällrävens idag tre kärnområden Helags/Sylarna, Børgesfjell/Borgafjäll och Dovrefjell. Med detta hoppas vi i projektet kunna hjälpa fjällräven att sprida sig över betydligt större områden än idag.

MÅNGA FLER FÖRYNGRINGAR I OMRÅDEN DÄR MAN AKTIVT STÖDER FJÄLLRÄVEN

Utvecklingen av fjällrävstammen i Norge och Sverige under åren 2000-2010 framgår av diagrammet. Det visar antalet kullar som fötts varje år i olika områden. I stort sett kan man säga att stödåtgärder har genomförts i de områden som i diagrammet benämns Helagsfjällen, Borgafjäll SE och Dovrefjell. Utvecklingen visar att områden där man genomför stödåtgärder fortfarande hyser fjällrävar som kan föda fram nya kullar under goda lämmelår. Men där inga stödåtgärder genomförs föds få eller inga valpar, ens under lämmelåren.

Fördelningen av 2011 års föryngringar (se tabell) visar ännu tydligare hur värdefullt det är att hjälpa fjällrävarna. Inte ens under ett magnifikt lämmelår som 2011 kan fjällrävar föryngra sig – om de är alltför få och inte träffar varandra.

I områden där man kontinuerligt hjälper

Diagrammet visar antalet födda valpkullar av fjällräv i Skandinavien under de senaste elva åren. I Helags, Borgafjäll SE och Dovrefjell görs stödåtgärder för fjällräven. Framför allt i dessa områden har fjällrävarna lyckats hitta partners och fött fram nya valpkullar, åtminstone under år med tillgång på de för fjällräven livsviktiga lämlarna. Dessa år kan avläsas i diagrammet på topparna i fjällrävens föryngringar. I många andra områden lever fjällräven på gränsen till utrotning.

fjällrävarna, med stödutfodring och rödrävsjakt, har antalet överlevande fjällrävar varit tillräckligt högt för att de ska kunna ta vara på den födoresurs som lämlarna utgör och föda fram många och stora kullar.

ÅRETS RESULTAT vad gäller antalet födda kullar av fjällräv redovisas i tabellen nedan. Siffrorna är så här långt mycket preliminära och det kan ännu dyka upp kullar som inte har hunnit registreras. Områden där man på något sätt genomför hjälpinsatser för fjällrävarna är kryssmarkerade.

Preliminärt antal föryngringar fjällräv 2011	Får stödinsatser
Helagsfjällen (Sverige)	27 X
Borgafjäll SE (Sverige) varav 8 i N Jämtlands län och 15 i S Västerbottens län	23 X
Vindelfjällen (Sverige)	7
Norrbotten (Sverige)	4
Børgefjäll NO (Norge)	11
Varangerhalvøya (Norge)	4 X
Dovrefjäll - Snøhetta (Norge)	12 X
Norge øvrige	12

Av de cirka 100 föryngringarna i Skandinavien ligger nästan 70 st inom områden där man genomför olika stödåtgärder för fjällräv. Föryngringarna i Dovrefjell är resultat av utplanterade rävar under åren 2007-2010.

Man har också satt ut fjällrävar och genomfört stödutfodring i Saltfjell i Norge där man nu har tre föryngringar. Fyra eller fem av de rävar som satts ut i Saltfjell har tagit sig över till Vindelfjällsområdet där de har bidragit till årets föryngringar! Dessutom genomförs viss rödrävsjakt på Varangerhalvøya i Norge.

TRONDELAG OCH JÄMTLANDS LÄN STICKER UT SOM SKANDINAVIENS BÄSTA FJÄLLRÄVSLAND

Enbart inom det område som vi hanterar inom ramen för projekt Felles Fjellrev, Trøndelag i Norge och Jämtlands län i Sverige, har man hittills i år konstaterat ett 40-tal föryngringar. Det innebär att cirka 40 procent av alla föryngringar av fjällräv i Skandinavien i år finns inom den mindre del av vår gemensamma fjällkedja där Felles Fjellrev nu verkar.

I norska Børgefjell görs inga stödåtgärder för fjällräven – men man kan kanske tänka sig att en del av rävarna där drar nytta av de stödåtgärder som görs i närliggande norra Jämtland och södra Västerbotten. I södra Västerbottens län hjälper man också fjällrävarna på olika sätt, men Västerbottens län hör ju av formella skäl inte till Felles Fjellrev-området.

FÖLJ DEN FORTSATT UTVECKLINGEN

Du kan gå in på projekt Felles Fjellrevs hemsida www.fellesfjellrev.se om du vill ha mer information om det InterReg/EU-projekt som vi nu bedriver i Trøndelag och Jämtlands län.

TEXT OCH FOTO: MATS ERICSON
Projektledare Felles Fjellrev

Massjakt på varg i ryska Karelen

I skogslänet Karelen har regeringen utlyst massjakt på varg. Det finns ungefär 500 vargar i Karelska republiken – drygt en tredjedel så stort som Sverige – och målet är 100-150 individer. Skottpengar har utfästs med 1000 kronor för vuxna vargar och hälften för valpar.

Källa: ITAR-Tass

32 354 underskrifter överlämnade mot vargjakten i Sverige 2011

Ordförande Roger Olsson och generalsekreterare Ann Dahlerus överlämnade i början av september Rovdjursföreningens namnunderskrifter till miljöminister Andreas Carlgren.

Strax före nyåret 2010 tog föreningen initiativet till en namnsamling mot licensjakten i januari 2011. Under drygt två månader fanns uppropet på föreningens kampanjsida svenskavargar.nu samt på papperslistor.

Efter bortrensning av dubletter och oseriösa underskrifter, som har varit mödosamt och tagit tid, har totalt 32 354 personer med sina namn ställt sig bakom följande upprop:

”Jag protesterar mot licensjakt på varg 2011 och kräver att den stoppas! Ingen licensjakt på varg förrän vi har en genetiskt frisk och långsiktigt livskraftig vargstam i Sverige! Jag protesterar också mot att vargstammen ska begränsas till 210 individer! Låt vargstammen få växa och sätt ett nytt etappmål på 400 vargar tills dess att det finns en plan för en långsiktigt livskraftig vargstam i Sverige!”

Fick du ett feltryckt exemplar av förra numret ?

Ett tekniskt fel uppstod på tryckeriet under tryckningen av Våra Rovdjur nr 2-2011 som kom ut i slutet av juni och har drabbat ett okänt antal ex av utgåvan. Det består i ett s.k. falsfel som betyder att sidorna inte är skurna och häftade rätt. Det syns genom att t.ex. halva rubriken och övrigt innehåll som går över två sidor har hamnat förskjutet i höjddel.

Meddela redaktören på e-postadressen tatjana.kontio@rovdjur.se, eller ring till kansliet 08-441 41 17 om du har fått ett felaktigt exemplar och vill ha en ny tidning, så skickar vi en!

TATJANA KONTIO